

Skilte og Facader

Lokalplan nr. 0-0112

Eksisterende lovlige skilte og facader kan forblive som hidtil.
Ønsker du at foretage ændringer, skal lokalplanen følges
- kontakt da kommunen.

SØNDERBORG KOMMUNE

Indholdsfortegnelse

Lokalplan nr. 0-0112	side 2
Hvad er en lokalplan	2
Lokalplanpligt	2
Offentliggørelse	2
Kommuneplan	2
Sådan bruges lokalplan og vejledning	3
Lokalplanens område	3
Lokalplanens redegørelse	side 4
Lokalplanens baggrund	4
Lokalplanens målsætning	4
Lokalplanens indhold	side 5
Lokalplanen	5
Forhold til anden planlægning	5-6
Lokalplanens retsvirkninger	6
Oversigtskort	7
Vejledning og bestemmelser	8-32
1 Lokalplanens formål	8
2 Lokalplanens område	8 og 10
3 Lokalplanens bestemmelser for...	10
4 Byens huse	side 9
- Bygningsproportioner	
- Nybyggeri	
5 Facader	side 13
Generelt	
Facademateriale	
Facadefarver	
6 Bygningsdetaljer	side 17
tage, karnapper, tårne, spir, altaner og kviste	
Vinduer, døre og porte	
Udsmykning	
7 Detaljer	side 23
Baldakiner og markiser	
Tyverisikring	
Antenne og teknik	
8 Skilte	side 25
Facadeskilte	
Udhængsskilte	
Lysskilte og henvisningsskilte	
Gadeudstilling	
Fritstående skilte og andre skiltetyper	
Bilag 1 : Matrikelbetegnelse	34
Bilag 2 : Oversigtskort over delområder	54

Hvad er en lokalplan?

Lokalplaner

En lokalplan kan fastlægge detaljerede og bindende bestemmelser (jf. planlovens § 15) for den fremtidige anvendelse af det areal og de bygninger, som lokalplanen omfatter. Bestemmelserne kan dreje sig om bebyggelsens art, anvendelse, omfang og udformning, friarealernes anvendelse, fælles anlæg, beplantning, vej- og stiforhold.

Udarbejdelse af lokalplaner sker i henhold til ”Lov om Planlægning”, (lovbek. nr. 518 af 11. juni 2001).

Lokalplanpligt

En lokalplan skal udarbejdes, inden der gennemføres større byggerier, større anlægsarbejder eller større udstykninger, og hvis der i øvrigt skal ske ændringer i det bestående miljø af betydning for borgerne. En lokalplan kan i øvrigt udarbejdes, når Byrådet skønner det nødvendigt. Hensigten er at tage størst muligt hensyn til de bestående omgivelser og hermed sikre en sammenhæng i planlægningen.

Offentliggørelse

Når en lokalplan udarbejdes, laves der først et lokalplanforslag, som lægges til offentlig høring i min. otte uger. I denne periode er det muligt for berørte og interesserede borgere at indsende bemærkninger og indsigelser til forslaget. Byrådet skal tage stilling til de indsendte indsigelser og bemærkninger, inden lokalplanen kan vedtages endeligt.

Efter byrådets endelige vedtagelse bliver lokalplanen tinglyst på de ejendomme, der er omfattet af planen.

Kommuneplanen

Kommuneplanen indeholder de rammer, inden for hvilke lokalplaner skal udarbejdes. Lokalplaner skal være i overensstemmelse med kommuneplanens rammebestemmelser.

Lokalplaner fra Sønderborg Kommune kan købes i [Rådhusbutikken](#) for 50,- kr. Lokalplanen kan også ses på www.sonderborg.dk - under punktet teknik og miljø.

Ønskes der yderligere oplysninger om lokalplaner, kan der rettes henvendelse til Planafdelingen.

Adressen er:
Sønderborg Kommune
Plan- og Teknikforvaltningen
Rådhuset
6400 Sønderborg
tlf: 7442 9300 - fax: 7443 4912
E-mail: raadhus@sonderborg.dk

Sådan bruges lokalplanen og vejledningen

Nærværende lokalplan er udarbejdet som et værktøj til hjælp for husejere og butiksindehavere i Sønderborg. Den vejledende del understøtter bestemmelserne i ord, tegninger og billeder og giver eksempler på gode og mindre gode løsninger. Bestemmelserne er placeret til højre i lokalplanen og vejledningen til venstre.

I mange tilfælde er eksisterende facader og skilte ikke i overensstemmelse med lokalplanen. Det betyder ikke, at de skal ændres her og nu, men at de ved den løbende fornyelse og renovering af ejendommene skal istandsættes i henhold til lokalplanens bestemmelser.

Kommunen bør altid kontaktes, inden en eventuel renovering sættes i gang.

Lokalplanens område

Lokalplanen er inddelt i 3 zoner.

Zone 1 - det centrale byområde

Zone 2 - bebyggelse i de bynære områder, som er præget af sammenhængende bebyggelse og/eller en koncentration af forretninger og erhverv.

Zone 3 - erhvervsområder, erhvervsområder langs større indfaldsveje.

Lokalplanens fotoillustrationer er fra:

Sønderborg, Fredericia, Kolding og Tønder.

LOKALPLAN NR. 0 - 0112

LOKALPLANENS REDEGØRELSE

Lokalplanens baggrund

Byerne i Danmark er under konstant forandring, hvilket ikke mindst giver sig til udtryk i husenes facader, som ofte skifter udtryk uden en særlig regulering. Resultatet er blevet et bymiljø med mange svagheder bl.a. i form af alt for voldsom skiltning, som medfører en udviskning af husenes oprindelige arkitektur.

Mange af disse svagheder kan tilskrives tidens modeluner. I disse år viser der sig dog en tendens, der tager bygningskulturen i forsvar.

Sønderborg bymidte er et typisk eksempel på denne tendens.

Tendensen peger på, at husene renoveres med ønsket om at fremhæve den oprindelige arkitektur, hvor skiltning og information indordner sig. Det betyder ikke, at alt skal føres tilbage til fortiden. Der skal føjes nyt til gammelt, men det skal ske med respekt for kvalitetene i den gamle bygningsmasse. Byen skal være dynamisk, og det er naturligt, at byen skifter udseende, men det må ikke være på bekostning af arkitekturen, kvaliteten i byggeriet og især ikke på bekostning af vores kulturhistorie, hvor store dele vil gå tabt, hvis ikke vi passer på vores bygninger og byer.

Lokalplanens målsætning

I Sønderborg har vi en række fredede huse og en del huse af høj bevaringsværdi jf. Kommuneatlasset. (Kommuneatlasset er udarbejdet af Skov- og Naturstyrelsen i samarbejde med Sønderborg Kommune). Disse bygninger bør vi vise særlig stor bevågenhed, fordi de udgør det bedste af den bygningskultur, som vi har ansvaret for, og som vi gerne skulle overlade til kommende generationer.

For områderne uden for bymidten drejer det sig om at skabe sammenhæng og helheder i bebyggelserne ved hjælp af en overordnet styring af skilte og facader. Indfaldsvejene i byens yderkant er det første indtryk af byen, og de områder skal hænge sammen med bymidten på en indtagende måde.

Byrådet har derfor valgt at udarbejde denne lokalplan, der definerer rammerne for facader og skiltning i bymidten, indfaldsvejene og byområdet i øvrigt. Samtidig skal lokalplanen være med til at øge interessen og forståelsen for bymiljøet i Sønderborg til glæde for byens borgere, gæster og et livligt handelsmiljø.

LOKALPLANENS INDHOLD

Lokalplanen

Lokalplanen indeholder en række bestemmelser, der skal være medvirkende til at bevare og genskabe de karakteristiske bygningskvaliteter og sikre, at nutidige elementer og bebyggelser indpasses i harmoni med den eksisterende bebyggelses karakter. Lokalplanen gælder for alle udvendige bygningssider; gade og gårdfacader, gavle, tag og skilte.

Lokalplanen er inddelt i hovedemner, der igen er inddelt i vejledende tekst på venstre side suppleret af de juridiske bestemmelser på højre side.

Vejledningen beskriver baggrunden for og hensigten med bestemmelserne. Vejledningen støttes af fotos og tegninger, der viser eksempler på gode og mindre gode tiltag. Forhåbentlig vil vejledningen inspirere til, at der vælges gode kvalitetsmæssige løsninger ved nybyggeri og renovering og ved opsætning af skilte mv.

Lokalplanens bestemmelser omfatter en række paragraffer, som er juridisk bindende for den enkelte grundejer. Bestemmelserne bygger i høj grad på den praksis, som kommunen har administreret efter de senere år. Hvis en ansøger har ønske om løsninger, der ligger ud over, hvad lokalplanen giver mulighed for, kan Byrådet i det konkrete tilfælde dispensere fra bestemmelserne, såfremt det vurderes, at målet med lokalplanen ikke derved fraviges.

Forhold til anden planlægning

Regionplan 1997-2008

Ifølge regionplanen er Sønderborg by udlagt til egnscenter, dvs. et overordnet center for Alssund-området.

Detailhandel, herunder dagligvarehandel, er et centralt element i et egnscenter.

Kommuneplan 1996-2008

Sønderborg har som egnscenter for regionen alle grundlæggende forudsætninger for at bevare det historiske miljø, herunder slottet, den bevaringsværdige del af bygningskulturen, de fine ældre gademiljøer. Det er Byrådets hensigtserklæring at arbejde for en smukkere bymidte, bl.a. ved

- at fastholde og højne de kulturhistoriske bygningsmæssige værdier,
- at bykernen fortsat skal udvikles som et velfungerende egnscenter med stort udvalg af handels- og servicetilbud. De skal lægge vægt på god tilgængelighed for både bilister, cyklende og gående
- at bykernen som arbejds-, bolig- og opholdsområde skal være sund og rig på oplevelser for såvel arbejdende og bosatte som besøgende.

Lokalplanens midlertidige retsvirkninger

Indtil lokalplanen er endeligt vedtaget, dog højst 1 år efter forslaget offentliggørelse, må ejendomme, der er omfattet af forslaget, ikke bebygges eller i øvrigt benyttes på en måde, der kan foregribe den endelige plans indhold.

Lokalplanens retsvirkninger

Når der er foretaget offentlig bekendtgørelse af lokalplanen, må der ikke retligt eller faktisk etableres forhold, der er i strid med planens bestemmelser, medmindre der meddeles dispensation. Byrådet kan meddele dispensation til mindre væsentlige lempelser af lokalplanens bestemmelser under forudsætning af, at det ikke ændrer den særlige karakter af det område, der søges skabt ved lokalplanen.

Privatretlige byggeservitutter, der er uforenelige med lokalplanen, fortrænges af denne.

Andre lokalplaner og byplanvedtægter

For nogle arealer, som nærværende lokalplan nr. 0-0112 omfatter, er der tidligere udarbejdet lokalplaner/byplanvedtægter. Disse er stadig gældende, idet nærværende lokalplan blot er skærpelse på skilte og facadeområdet. Ved uoverensstemmelse mellem en ældre lokalplan/byplanvedtægt og nærværende lokalplan vil det være den ældre lokalplan/byplanvedtægt, der gælder.

Nærværende lokalplan nr. 0-0112 supplerer følgende lokalplaner:
1-0303, 1-0204, 1-0202, 1-9902, 1-9802, 1-9702, 1-9501, 1-9201, 1-9007, 1-9005, 1-8901, 1-8615, 1-8609, 1-8608, 1-8602, 2-0404, 2-0308, 2-0304, 2-0108, 2-0105, 2-0104, 2-0008, 2-9703, 2-9404, 2-9403, 2-9103, 2-9010, 2-8905, 2-8702, 2-8605, 2-8601, 3-9601, 4-9701, 4-9102, 5-9502, 5-9405, 5-9401, 5-9302, 5-9204, 5-8904, 5-8801, 6-9301, 6-9011, 6-8614, 6-8613, 7-0401, 7-9305, 9-0109, 9-9206, 10-0402, 10-0307, 10-0305, 10-0302, 10-0110, 10-0004, 10-9505, 10-8802, 10-8612, 11-9104, A 84 10 30, A 84 10 08, A 84 08 21, A 84 07 31, A 84 05 30, A 84 02 28, A 83 10 25, A 83 10 24, A 82 10 05, A 82 08 03, A 82 04 27, A 82 03 29, A 82 03 28, A 81 09 01, A 80 03 28, A 78 10 31, C 81 12 01, D 85 03 05, D 84 03 27, D 80 01 23, E 85 10 07, E 84 05 15, E 83 03 22, E 79 03 05, E 78 12 07, E 78 06 06, F 85 06 04, H 78 12 06, J 78 02 14

Nærværende lokalplan nr. 0-0112 supplerer følgende byplanvedtægter:
1, 2, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 13, 14, 16, 17 og 19.

Andre planer

Der er tidligere udarbejdet en vejledning for skilte og facader. Denne lokalplan nr. 0-0112 erstatter den tidligere vejledning.

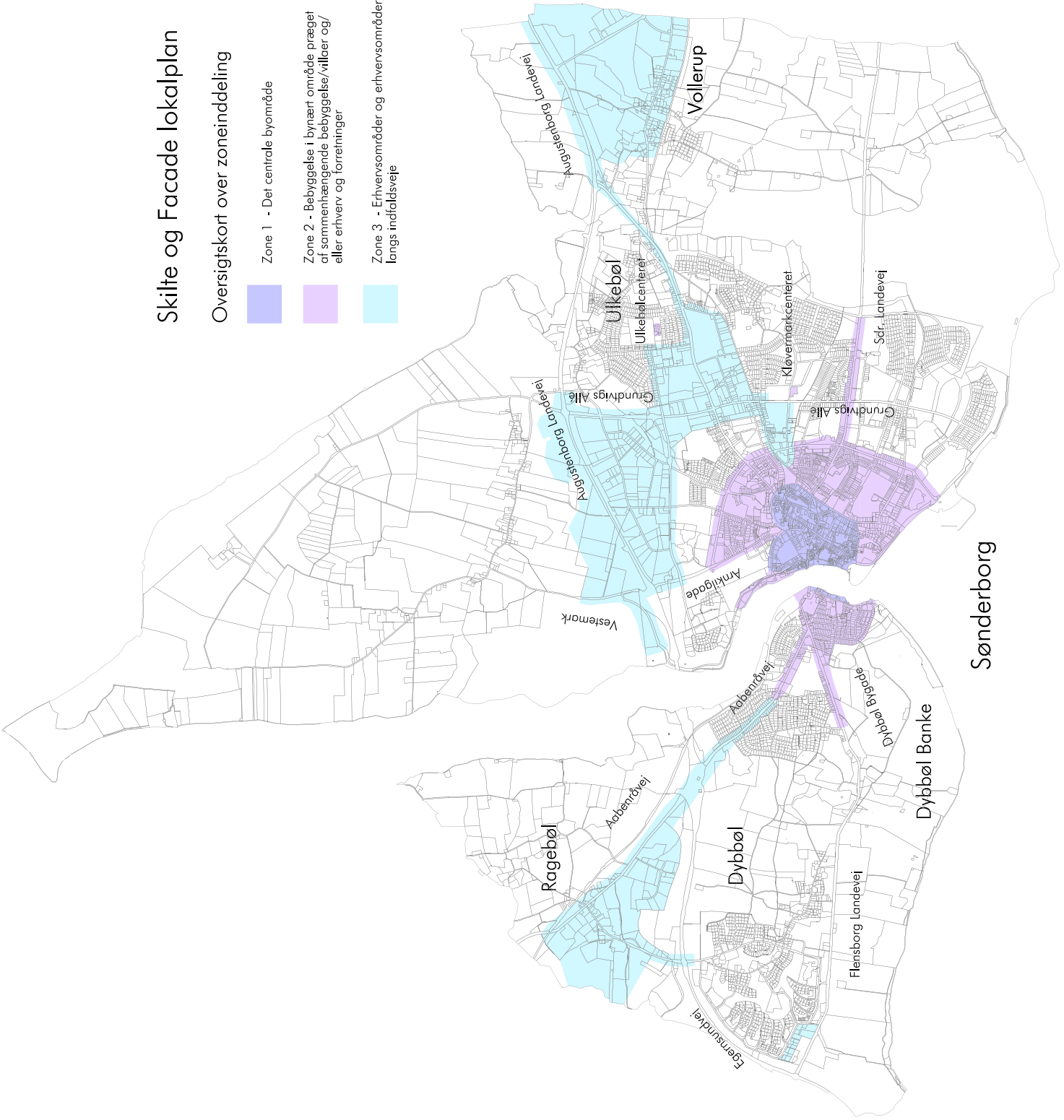
Skiltning i landzone forvaltes af amtet, og reguleres af Lov om Naturbeskyttelse.

Ved ændring af fredede bygninger i Sønderborg, kontaktes Skov- og Naturstyrelsen.

Skilte og Facade lokalplan

Oversigtskort over zoneinddeling

- Zone 1 - Det centrale byområde
- Zone 2 - Bebyggelse i bynært område præget af sammenhængende bebyggelse/villæer og/eller erhverv og forretninger
- Zone 3 - Erhvervsområder og erhvervsområder, langs indfaldsveje

Lokalplanens bestemmelser

I henhold til lov om planlægning fastsættes følgende bestemmelser for det i § 2 nævnte område:

§ 1 Lokalplanens formål

§ 1.1 Formålet med lokalplanen er at:

- sikre, at den eksisterende bebyggelseskarakter inden for lokalplanområdet bevares og styrkes,
- bevare arkitektonisk værdifulde bygninger og detaljer i overensstemmelse med bygningernes oprindelige stil,
- sikre, at nybyggeri udformes i harmoni med den eksisterende bebyggelse og det omgivende bymiljø,
- sikre, at nybyggeri udføres med høj arkitektonisk og æstetisk kvalitet,
- regulere skiltning og reklamering for at sikre, at det ikke bliver et dominerende element i byrummet,
- at fastholde et varieret bybillede i bycentrene bl.a. ved valg af forskellige facadenuancer/farver,
- sikre, at udvendigt synlige bygningsændringer, herunder nødvendig opsætning af skilte, markiser mv. sker på en sådan måde, at den enkelte bygnings arkitektoniske kvaliteter oprettholdes, og at der tages hensyn til det omgivende bymiljø,
- sikre, at karakteren af det levende handelsmiljø i centrene fastholdes og udvikles.

§ 2 Lokalplanens område, inddeling og zonestatus

Zoneinddeling - se kort på side 7 samt kortbilag bagerst i lokalplanen.

Zone 1 Omfatter alle ejendomme, som er beliggende inden for Slotsbakken, Rosengade, Voldgade, Kongevej, Lerbjerg, Helgolandsgade og Havbogade.

Zone 2 Omfatter alle ejendomme, som er beliggende mellem zone 1 og Strandvej, Hertug Hans Vej, Sdr. Landevej ud til Borgmester, Andersens Vej, Vølundsgade, Sundsmarkvej, Ringgade og Alsgade ud til Grundtvigs Allé, Arnkilgade. Endvidere på Dybbølsiden; bebyggelser omfattet af Nellemannsvej, Sundgade, Scharffenbergsgade, Dybbølgade til Dybbølsten, Åbenråvej til Gl. Aabenraavej og Dybbøl-Langbro.

Vejledning

Vejledningen, som beskrives på de ulige nummererede sider, refererer til lokalplanens bestemmelser beskrevet på de lige nummererede sider.

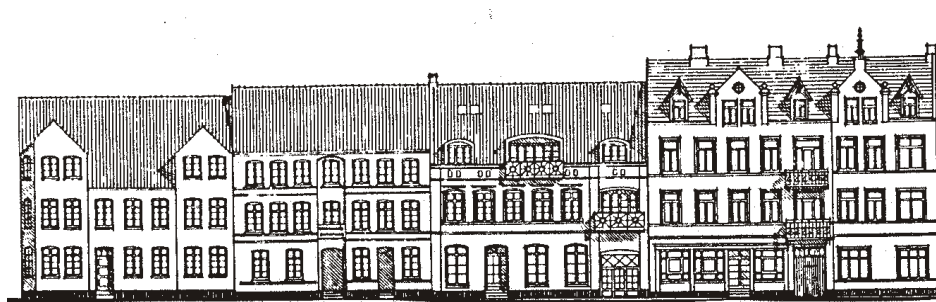
BYENS HUSE

Bygningsproportioner

Det er variation og forskellighed, de lange og de korte kig langs husfacaderne, der gør en by spændende og levende, og det er det, vi skal bygge videre på. Det enkelte hus bør have sit særpræg, men det er husenes arkitektoniske sammenspil, som udgør helheden i gadebilledet, og den må ikke gå hen og drukne i højtråbende skiltning, forvirrende lyseffekter og spejlende glasflader. Den harmoniske gade skal markere sig med sine historiske og arkitektoniske kvaliteter og den tidstypiske bygningskultur.

Det er afgørende for helhedsindtrykket, at husene får lov til at markere sig i gadelinien, at de er proportioneret i forhold til hinanden, og at facadeopdelingen og de fælles træk i facaden er i balance. Det vil bl.a. sige en harmonisk vekselvirkning mellem murflader og muråbninger og en fastholdelse af bygningsfacadens lodrette og vandrette opdelinger. Disse opdelinger består af vinduesbånd, gesimser, søjler og murpiller, som tilsammen skaber bygningens karakter, og disse bør ikke gennembrydes. En facadelængde på 10-15 m er også et karakteristisk træk, der er med til at variere gadebilledet.

Alt dette er med til at styrke husenes position i gaden som de smukke vægge i gaderummet, de oprindeligt var tænkt som, og bør respekteres og fastholdes i forbindelse med renovering og nybyggeri.

Hver enkelt bygning er opført som en helhed, men samspillet med gadens øvrige huse fastholdes af de forskellige bygningers vandrette og lodrette facadeopdelinger, hvor proportionerne i det enkelte hus er tilpasset facaderækken.

Registrering af facadetakten.

Zone 3 Omfatter bebyggelser, som er beliggende i industrikvarteret langs Augustenborg Landevej, ud til kommunegrænsen, Skovbyvej, Mommarkvej ned til Mommarkstien, Egelykke, øverste del af Pytgade, Peter Kaads Vej, halvdelen af Madehusvej.

- erhvervsområdet langs Nørrekobbel, Stenager, Agtoftsvej, Augustenborg Landevej, Stationsvej, ned til og langs med Mommarkstien, ud til og over Grundtvigs Allé, til Nørrekobbel.
- erhvervsområdet langs Vølundsgade, Sundsmarkvej og Grundtvigs Allé,
- erhvervsområdet langs Nørrekobbel, Damgade ud til Omfartsvejen, Vestermark og ned ad Nr. Havnegade,
- erhvervsområdet langs Åbenråvej i Ragebøl samt Åbenråvej indtil Gl. Aabenraavej,
- erhvervsområdet mellem Bøffelkobbelvej og Flensborg Landevej, og
- erhvervsområdet ved Alssundbroen på Dybbøl-siden.

- 2.1** Lokalplanområdet afgrænses som vist på kortet side 7 og omfatter følgende matrikelnumre (nævnt i bilag 1) og alle parceller, der efter den 11. oktober 2001 udstykkes fra nævnte ejendom.
- 2.2** Alle lokalplanens områder er beliggende i byzone.
- 2.3** Zone 1 er omfattet af alle planens bestemmelser.
- 2.4** Zone 2 er omfattet af § 1, 2, 3 og 8.
- 2.5** Zone 3 er omfattet af § 1, 2, 3 og 8.

§ 3 Lokalplanens bestemmelser for facadeændringer og nybyggeri (alle zoner).

- 3.1** Inden for **zone 1, 2 og 3** må nybyggeri, nedrivning og udførelse af udvendige synlige bygningsændringer, herunder skiltning, kun ske med kommunalbestyrelsens tilladelse. Undtaget herfra er udhuse, garager og carporte på mindre end 50 m². Bygninger mindre end 50 m² skal fremstå i harmoni med det omgivende miljø.

De vandrette opdelinger svækker husets oprindelige arkitektur.

Nybyggeri

En ny bygning bør udformes i en arkitektur, der udtrykker den tid, den opføres i. Det handler ikke om at lave kopier af gamle huse, så man ikke kan se om huset er opført i 1800-tallet eller i vort århundrede. Derimod handler det om at respektere karakteren i den eksisterende bebyggelse, skabe en nutidig arkitektur, der er ligeså stærk og holdbar, som de gamle huse i gaderne er i dag.

En opdeling af facadelængde på 10-15 meter, hvor husene fremstår som enkelte husvolumener og ligger i gadelinien, er karakteristisk for de fleste byer, og her er det muligt at indpasse ny bebyggelse uden at bryde med gadens helhedsbillede. I enkelte tilfælde kan det give særlige kvaliteter i et gadebillede at fremhæve en enkelt bygning ved f.eks. at opføre en arkitektur, der skiller sig ud, men stadig indordner sig, eller ved at udforme en længere husfacade. Her opnås de bedste resultater som regel ved hjørnebygninger.

Husdybden er et væsentlig element for udformningen af tagfladerne. Jo dybere huset er, jo større bliver tagfladen, og huset kan dermed let afvige fra gadens karakter på en uheldig måde. Derudover kan husdybden få indflydelse på gårdrummet, som også er en vigtig del af byen. I visse tilfælde kan det også have en spændende arkitektonisk effekt at arbejde med andre tagformer, men ved opførelse af ny bebyggelse vil et sadeltag på 45-50 grader lettest kunne indpasses i en eksisterende husrække.

Højden på husene skal tilpasses de omkringliggende bygninger og gadens bredde.

De oprindelige gadeforløb med den sammenhængende og varierede bebyggelse opført i vejskel er et karakteristisk og historisk element, som er med til at definere byen. Ved nybyggeri bør man tage hensyn til brugen af miljørigtige materialer i produktion, vedligeholdelse og nedbrydning, så miljøet belastes mindst muligt.

Nybyggeri skal tilpasses det eksisterende byggeri i højde og skal følge gadens øvrige proportioner.

§ 4 Lokalplanens bestemmelser for byens huse (zone 1)

Nybyggeri

- 4.1 Bygningshøjde, sokkel- og gesimshøjde og facadeflugt skal afstemmes efter de tilstødende bygninger og de gængse linier i gadebilledet.
- 4.2 Husdybden må i princippet ikke overstige husdybder på tilstødende randbebyggelser, og forhuset må ikke have større husdybde end 10 m.

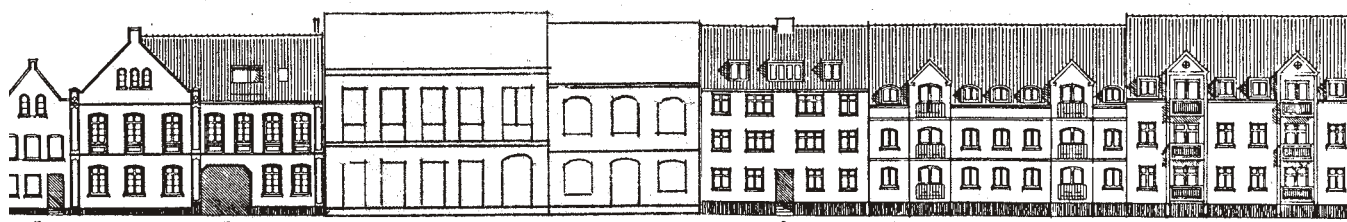

De nye bygninger er tilpasset gadens eksisterende bebyggelse.

Øverst: et eksempel på dårlig tilpasning.

Nederst: et eksempel på byggeri der er i harmoni med det eksisterende

Facader

Generelt

Udformning af bygningsfacader er altafgørende for oplevelsen af et gadeforløb. Det er derfor af stor betydning, at facaden fremstår som en integreret del af bygningen, hvor bygningsdetaljer som skorstene, gesimser og anden udsmykning er med til at give husene karakter og skabe variation i det samlede bymiljø.

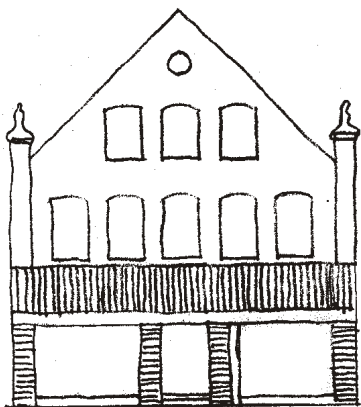
Byggetekniske fremskridt har gjort det muligt at lave vinduesåbninger store, og gennemførelsen af store vinduespartier i de gamle huse har været med til at underminere mange gamle byhuse og opdele husene således at forretningsfacaden blev en selvstændig enhed uden sammenhæng med resten af huset.

Typisk 60'er eller 70'er facade.

To eksempler på renovering år 2000, hvor der er taget hensyn til husets oprindelige arkitektur, og hvor lodrette og vandrette linier igen tegner sig i facaden.

De små vinduer er med til at give liv til facaden.

FØR

EFTER

Brugen af forskelligt facademateriale så som fliser, træ og plast har yderligere medvirket til, at husene blev „skåret over“. Denne fremgangsmåde var især herskende i 60'erne og 70'erne. I de seneste år har der vist sig en tendens til, at mange butiksejere søger tilbage til en mere veltilpasset facadeudformning i overensstemmelse med husenes oprindelige arkitektur, således at husene „kommer ned og stå på jorden igen“. Forretningsfacaden skal ikke være en kopi af de øvrige etager, og større glaspartier kan indarbejdes, men det er vigtigt, at murfladerne behandles ensartet, og at murpiller og sokkel bevares eller genetableres, således at huset fremstår som en helhed fra sokkel til tagryg.

I særlige tilfælde, hvor butiksfacaden kommer til at fremstå som en integreret del af bygningen, kan en god facadeudformning blive en reklame for forretningen i stueetagen og tiltrækker publikum.

Underetagen er beklædt med fliser og deler huset i 2 dele.

Husets flotte facade mangler noget at stå på.

Husene er skåret over..... Der er ingen synlig konstruktiv forbindelse mellem husets underetage og resten af huset.

§ 5 Lokalplanens bestemmelser om facader (zone 1)

Facader

- 5.1 Facader skal udføres således, at den fremtræder som en konstruktiv helhed fra sokkel til tag og afsluttes med gesims.
- 5.2 De steder, hvor husene er sammenbyggede og danner et sammenhængende gadeforløb skal facademure opføres i lodret plan med eksisterende bebyggelse - med en frem/tilbage-rykning på max. én sten.
- 5.3 Facadens vandrette og lodrette opdeling (gesimsbånd, vinduesbånd og gennemgående murpiller) skal bevares eller genskabes med ens rytme ved facadeændringer. Murpiller mellem vinduer og døre må derfor ikke fjernes.
- 5.4 Lange facader skal opdeles i mindre enheder, så de ikke fremstår som ubrudte facader.
- 5.5 Udstillingsvinduer skal opdeles i sektioner adskilt af mursøjler.
- 5.6 Der skal altid være en sokkel på huset, også under udstillingsvinduerne.
- 5.7 Stueetagen kan skille sig ud fra resten af facaden ved afvigende farve eller overfladebehandling, hvor husets samlede facadeudtryk lægger op til det.
- 5.8 Forretningsfacader må ikke føres ubrudt på tværs af grænsen mellem to selvstændige bygninger eller på tværs af bygningens hovedopdeling.
- 5.9 Forretningsvinduer må ikke blændes eller dækkes med folie, reklamer eller opsatte reoler.
- 5.10 Butiksfacader må ikke fremhæves ved hjælp af særlig facadebeklædning.
- 5.11 Isolering udføres, således at bygningen ikke skæmmes. Gavle kan umiddelbart isoleres udvendigt. De nederste meter kan sikres mod hærværk på en ikke skæmmende måde.
- 5.12 Fritstående gavle behandles som facader og kan evt. udsmykkes kunstnerisk efter kommunalbestyrelsens godkendelse.

En mere sammenhængende underetage vil kunne markere hjørnet på en flot måde.

Facadematerialer

Husene i Sønderborg er næsten alle opført i tegl, som fremstår enten i blank murværk eller som pudsede, malede facader. Enkelte nyere huse er opført i andre materialer så som beton, stål og glas. De nyere huse afviger gerne fra den eksisterende bygningsmasse alene ved brugen af andre materialer, men også arkitekturen er ofte markant anderledes. De gamle bygninger har en bygningsdetaljer og en stofflighed, der er i overensstemmelse med traditionelle håndværkertraditioner, og som er vanskelig at videreføre til vor tids byggematerialer. Ved renovering af den gamle bygningsmasse er det vigtigt, at man anvender samme materialer og byggeteknik, som blev brugt ved husets opførelse. Nyere byggematerialer så som beton og glas kan med den rigtige forarbejdning fremtræde pænt og veltilpasset. Også med nye materialer kan der udføres smukke detaljer, der kan berige bybilledet. Indfarvning og profilering af betonen kan give en god effekt, og brugen af glas, zink, kobber og stål kan i større og mindre anvendte partier give et tilskud til bymiljøet. Som udgangspunkt skal materialer og forarbejdning tilpasses den eksisterende bygningsmasse på en sådan måde, at det enkelte hus stadig får sit eget særpræg. Enkelte bygninger, opført i moderne materialer og nutidig arkitektur, kan tilføre det samlede bybillede en ekstra arkitektonisk kvalitet.

Facadefarver

Husenes farver og stofflighed er med til at give karakter til det samlede bybillede. Det er derfor vigtigt at afstemme facadefarver og overfladebehandling i forhold til nabohusenes og det øvrige gade-/bybillede. Arkitekturen og bygningens anvendelse kan også være bestemmende for et farvevalg. Ikke alle farver er klædelige på alle typer bygninger, og visse farver kan på en heldig eller uheldig måde understrege en bygnings størrelse, tyngde og/eller indhold. Ved større sammenhængende bebyggelser er det vigtigt, at farve og overfladebehandling er ens på hele facaden, så den fremstår som en sammenhængende facade, selvom der er forskellige ejere. Som udgangspunkt bør de lyse, støvede jordfarver vælges. Det vil sige varme nuancer inden for rød-gul-grøn-brun. Klare, stærke farver er som udgangspunkt fremmede i et gadebillede, men kan med held anvendes i enkelte tilfælde og tilføre et gadebillede en vis friskhed og karakter. I værste fald vil en stærk farve virke dominerende og afvigende fra det samlede gadebillede. Igen er det vigtigt at understrege, at farverne i gaden skal klæde hinanden og signalere et harmonisk helhedsudtryk. For Sdr. Havnegade er der udarbejdet en vejledning, hvor der også forekommer stærkefarver. Hvis der er synlig sokkel, bør farven her være mørkere end muren, sort eller naturstensfarvet. Omvendt bør gesimser og ornamenten fremstå lyse. Andre bygningsdetaljer kan ligeledes fremhæves med god virkning. Der findes ingen endegyldige løsninger med hensyn til farvesætning; derfor må hver enkelt situation vurderes individuelt, men det kan kraftigt anbefales at afsætte en farveprøve på murværket, inden den endelige beslutning træffes. Omvendt bør gesimser og ornamenten fremstå lyse. Andre bygningsdetaljer kan ligeledes fremhæves med god virkning. Ved valg af renoveringsmateriale bør man overveje, hvilke konsekvenser de vil få for huset på længere sigt. Er det de rigtige materialer for huset, både historisk og vedligeholdelsesmæssigt og for miljøet?

Flot istandsat facade.

Meget vellykket renovering og tilbygning.

Nyt byggeri tilpasset pladsen i gammel stil.

Mindre heldig indpasning. Bygningens elementer og farve afviger fra det eksisterende.

Diskret og harmonisk tilpasning.

Uheldig renovering, der bryder med husets oprindelige arkitektur på en uheldig måde.

Diskret og tilpasset renovering.

- Facadematerialer**
- 5.13** Ved ombygning skal der til udvendige bygnings sider anvendes materialer, der harmonerer med bygningens oprindelige arkitektur.
- 5.14** Ny bebyggelse skal udføres i tegl, vandskuret, pudset, malet, kalket eller behandlet med indfarvet puds. I særlige tilfælde kan ny bebyggelse med byrådets godkendelse udføres i blank tegl under forudsætning af, at det tilpasses de omkringliggende bygninger.
- Mindre facadepartier og bygningsdele - såsom indgangparti, karnap eller let mellembygning kan udføres i materialer som glas og metal.
- 5.15** Bygninger med en særlig placering og med en særlig funktion i forhold til f.eks. offentligheden kan opføres i andre materialer som beton, glas og metal, såfremt det efter kommunalbestyrelsens skøn tilfører bybilledet kvaliteter.
- 5.16** Murværk repareres med samme stenmateriale som muren i øvrigt - eventuelt anvendes brugte sten.
- 5.17** Fuger omfuges, så de fremstår som oprindeligt. Reparation af enkelte fuger udføres i samme materiale og indfarves som de øvrige fuger.
- Farver på facader**
- 5.18** Farver til udvendige bygnings sider skal afstemmes med facadernes karakter og stilart og efter det omgivende gadebillede. Der må ikke anvendes signalfarver.
- 5.19** Sökkelen skal fremstå mørkere end selve huset, eller ubehandlet. Gesimser o.l. skal fremstå lysere end selve huset.
- 5.20** Ved væsentlige ændringer af en bygning farveskala skal der, som grundlag for kommunalbestyrelsens vurdering afsættes en facadefarveprøve på minimum 1 m². Der må ikke anvendes signalfarver, og farvevalget skal harmonere med husets arkitektur. Malingen skal være diffusionsåben, så murværket kan ånde.
- 5.21** Vinduer, døre og porte skal farvesættes, så huset fremtræder som en harmonisk helhed. Der må ikke benyttes signalfarver.
- 5.22** Valg af overfladebehandling foretages med udgangspunkt i den pågældende bygning stilart.

Bygningen afviger voldsomt fra det eksisterende byggeri.

Bygningsdetaljer der alle er vigtige for oplevelsen af arkitektur.

Bygningsdetaljer

Altaner, kviste, tage, karnapper, tårne og spir

Altaner, kviste, karnapper, tårne og spir er vigtige facadeelementer, der er med til at gøre gadebilledet levende og varieret.

Byen er præget af mange forskellige tagtyper og -hældninger. Taget er husets afslutning og en naturlig del af bygningen. Det er som udgangspunkt vigtigt, at bygningens oprindelige tagkonstruktion bibeholdes, idet en anderledes tagkonstruktion vil kunne ødelægge bygningens proportionering.

Røde tegl og skifer er den mest brugte tagbeklædning, som fortsat bør bruges for at bevare helhedsindtrykket. Materialer som eternit, metalplader og reflekterende tagmaterialer bør undgås.

Tårne og spir er af allerstørste betydning for de enkelte bygningers arkitektoniske udtryk og for bybilledet som helhed. Vedligeholdelse af tårne og spir er derfor væsentlig, både selve konstruktionen og tagdækningsmaterialet. Nyere byggerier er i enkelte tilfælde også udstyret med tårne og spir, som gerne er udført i stål og glas. De gode eksempler på disse konstruktioner kan også tilføre bybilledet kvaliteter.

Anvendelsen af kviste er en god måde at skabe lys og luft på til et tagrum. For at opnå et godt resultat forudsættes det dog, at kvisten tilpasses tagets og bygningens proportionering og materialevalg. Generelt bør tagvinduer undgås i ældre huse. I stedet anbefales det at etablere kviste tilpasset husets arkitektur.

Skorstene er ligeledes en vigtig bygningsdel, som tidligere har haft en arkitektonisk betydning for en bygning, både konstruktionsmæssigt og æstetisk. Derfor bør skorstenspipecen som minimum bevares ved renovering.

Særpræget bygningsdetalje.

§ 6 Lokalplanens bestemmelser om bygningsdetaljer (zone 1)

Tage, tagterrasser, kviste, tårne og spir

- 6.1** Som udgangspunkt bevares tagets profil, der ofte er nøje afstemt i forhold til funktion og arkitektur.
- 6.2** Ved udnyttelse af tagrum til beboelse holdes udvidelsen inden for den eksisterende tagprofil.
- 6.3** I forbindelse med udnyttelse af tagrum til beboelse skal ovenlysvinduer og altaner fortrinsvis isættes på gårdsiden, men kan i visse tilfælde tillades til gaden, f.eks i områder som Sønder og Nørre Havnegade, såfremt de tilpasses bygningens arkitektur og symmetri. Ved inddækning i taget skal der anvendes skjult inddækning.
- 6.4** Tage på hovedhuset/huset mod gaden skal udføres som symmetriske sadeltage. Med byrådets særlige tilladelse kan der i specielle tilfælde tillades anden taghældning.
- 6.5** Ved udskiftning af tagbelægning anvendes samme materiale og farve som husets oprindelige tag.
- 6.6** Ny tagbeklædning skal udføres i tegl eller skifer. Udskiftning fra tegl til beton tillades ikke. Naturskifer skal som hovedregel udskiftes med samme materiale - herunder eternitskifer. Bølgeeternit accepteres kun i tilfælde, hvor taget oprindeligt er opført med materialet.
- 6.7** Blanke og reflekterende tagmaterialer må ikke anvendes uden særlig tilladelse. Glaserede tagsten kan dog tillades i særlige tilfælde med kommunalbestyrelsens konkrete tilladelse.
- 6.8** Ved placering af tagterrasser tages hensyn til husets underliggende facade.
- 6.9** Farver på konstruktioner og rækværk skal harmonere med husets farver.

Skorstenene er vigtige for oplevelsen af tagfladen.

Sjove og dekorative vinduesindramninger.

Vinduer, døre og porte

Oprindelige vinduer, døre og porte er som regel fint tilpasset bygningernes stil og arkitektur. Derfor bør det så vidt muligt tilstræbes at renovere og bevare de oprindelige dele eller udforme nye, således at dimensionering, profilering og materiale er i overensstemmelse med de originale dele og den tid, de repræsenterer.

Vinduerne er husets øjne og er med til at give facaden liv og karakter, ligesom de angiver bygningens vandrette og lodrette rytme. Det er vigtigt, at denne rytme og detaljering fastholdes. Små ukorrektheder og ændringer kan let svække hele bygningens arkitektur og gøre bygningsfacaderne tomme og ligegyldige. Heldigvis er der ved at ske udskiftninger af vinduer og døre, hvis proportioner, detaljeringsgrad og materialer er tilpasset husenes arkitektur. Det er ikke acceptabelt at isætte plastikdøre og -vinduer i den gamle bygningsmasse.

Som udgangspunkt bør de oprindelige døre og porte renoveres og istandsættes. I tilfælde af udskiftning bør der udskiftes til dør/port i oprindelig udformning. Det er samtidig vigtigt, at man fra strøgeområder får skabt nogle smukke adgangsveje, åbninger og kig til både private og offentlige gårdrum og parkeringspladser.

Gode kig i gårdrum og gennem bebyggelser giver oplevelser i gaden.

Flot udformede døre er med til at variere gadebilledet.

Skævt påsatte kviste får huset til at virke rodet.

- 6.10 Opstilling af skure og læskærme i forbindelse med tagterrasser må ikke finde sted.
- 6.11 Eksisterende kviste skal som udgangspunkt bevares og istandsættes i samme materialer og dimensioner som oprindeligt.
- 6.12 Kviste skal holdes mindst 3 tagsten inde fra gavle og minimum 3 tagsten over tagfod og i proportioner og antal tilpasses bygningen, facadetakten og eksisterende kviste. Kviste skal på siderne dækkes med zink, tagpap eller anden uprofileret beklædning eller opmures. Kommunalbestyrelsen kan efter konkret vurdering af bygningens karakter og beliggenhed tillade, at siderne udføres med glas. Kvistens tag skal dækkes med zink, tagpap eller med materiale som det øvrige tag.

Smedjergitter foran kælderåbning.

- 6.13 Efterisolering af kviste placeres indvendigt eller i konstruktionen, således at dimensioner på flunker og kvisttag ikke øges.
- 6.14 Kvistaltaner tilpasses bygningens arkitektur og placeres i flugt med øvrige kviste.
- 6.15 Maksimalt 1/3 af tagfladens længde må optages af kviste og/eller lysindtag.
- 6.16 Tårne og spir skal så vidt muligt bevares eller genetableres i samme udformning og med samme detaljer og materialer som oprindeligt.

Detaljer på altan.

Altaner og karnapper

- 6.17 Altaner og karnapper bevares så vidt muligt, og istandsættelse og udskiftning udføres, så de fremstår som oprindeligt.
- 6.18 Altanbrystninger af smedjernet genanvendes eller genskabes, eventuelt i en forenklet nutidig form.
- 6.19 Altanlukninger etableres ikke, hvor altanerne indgår som vigtigt arkitektonisk element.

Vinduer, døre og porte

Vindue med koblede rammer og spinkle sprosser.

- 6.20 Ved restaurering og fornyelse skal vinduer, herunder butiksvinduer, samt døre og porte udføres med samme dimensionering, materiale, profilering og sprossedeling som de oprindelige. Eller på en måde, som er i overensstemmelse med husets arkitektur.
- 6.21 Ved udskiftning af vinduer skal der anvendes materiale samt design, som udseendemæssigt svarer til det materiale, der oprindeligt blev anvendt i bygningen. Snydesprosser tillades ikke.

Udsmykning

Mange af byens ældre huse er rige på detaljeret udsmykning. Det være sig gesimser, portaler, pilastre, ornamenter, relieffer, historiske indskrifter og buede stik over vinduer, døre og portåbninger. Detaljerne er med til at variere gadebilledet og repræsenterer samtidig et stykke håndværksmæssig kulturhistorie. Det er derfor vigtigt, at disse detaljer bibeholdes og renoveres med de oprindelige materialer og detaljering.

I Sønderborg findes der mange bygninger bygget i jugendstil med de særprægede detaljer, der hører den stil til. Disse detaljer er alt afgørende for bygningens arkitektur og byens historie.

Nyere byggerier er generelt fattige på detaljering - ikke mindst det præfabrikerede byggeri. Men også her er det muligt at lade detaljeringen indgå i arkitekturen. Selvom nyt byggeri er forenklet i forhold til tidligere, er det fortsat muligt at detaljere og variere med forskellige byggematerialer. F.eks. kan beton og puds profileres og bearbejdes til pæne gesimsbånd eller andre facademarkeringer, der kan medvirke til et varieret udtryk i bebyggelsen.

Trapper og rækværker kan være afgørende for god og indbydende ankomst til en bygning; derfor er det vigtigt at bevare og renovere i et materialevalg, der er i overensstemmelse med bygningens materialevalg.

Tagrender kan også få en dekorativ betydning for en bygning. Både ved renovering og nybyggeri kan man vælge gedigne materialer som zink, kobber eller galvaniseret jern, der patinerer smukt og kan tåle at være synlige på en facade.

I forbindelse med en evt. ombygning bør man forholde sig til muligheden for tilgængelighed for bevægelseshandicappedes, således at ramper eller lignende kan etableres i bygningen eller på egen grund.

Smukt istandsat bygning. Detaljering og materialer er i overensstemmelse med husets arkitektur (vinduespartiet i stueetagen er renoveret siden).

Trappen er vigtig for oplevelsen af ankomsten til huset.

Vigtige bygningsdetaljer.

Flotte detaljer der understreger huset klasse.

Elegant løsning til postkasser i en opgang.

- 6.22 På ny bebyggelse kan anvendes andre vinduestyper og materialer.
- 6.23 Ved udskiftning af enkelte vinduer i en bygning udføres de nye vinduer som udgangspunkt som bygningens eksisterende vinduer.
- 6.24 Der skal anvendes klart, plant glas.
- 6.25 Gamle porte og døre skal bevares så vidt muligt. Ved renovering bevares eller fornyes den oprindelige beslåning med tilsvarende.
- 6.26 Etablering af dørtelefon bør så vidt muligt ske uden synlige indgreb i selve døren eller dørkarmen og placeres i øvrigt, hvor de er mindst generende for husets arkitektur.
- 6.27 Private postkasser opsættes i overensstemmelse med husets arkitektur.

Diskret opsatte postkasser, som ikke inviterer til hærværk..

- Udsmykning**
- 6.28 Udvendige trapper og trin skal udføres i materiale, som passer til husets arkitektur.
- 6.29 Trin ved hoveddøre og butiksindgange skal fremtræde massive og gedigne.
- 6.30 Der skal være handicapvenlig indgang.
- 6.31 Ved facaderenovering skal karakteristiske bygningsdetaljer genetableres og bevares i overensstemmelse med oprindelige materialer og udførelse.
- 6.32 Tagrender og tagedløb må kun udføres i zink, galvaniseret jern eller kobber.
- 6.33 Lampetter og fakler på murpiller opsættes kun, hvor de ikke er til gene for omgivelserne og i øvrigt er i harmoni med bygningen.
- 6.34 Gasvarmere må ikke opsættes på husfacader, men skal være fritstående og flytbare.

Detaljer

Baldakiner og markiser

Solafskærmning kan være en nødvendighed for mange udstillingsvinduer, men de kan let gå hen og blive et dominerende træk i et gadebillede på en solskinsdag. Især, hvis den herskende solafskærmning består af faste baldakiner, der i 60'erne havde deres storhedstid. Heldigvis er man i de senere år blevet opmærksom på den uheldige vandrette opdeling af bygningsfacaden, som forekommer ved brug af de gennemgående faste baldakiner. I stedet er man begyndt at anvende markiser, hvilket er en langt bedre løsning, idet de kan tilpasses den enkelte bygnings vinduesopdeling, således at murpillerne fortsat er synlige, og på den måde være med til at understrege bygningens arkitektur. Derudover kan de lette markiser rulles ind efter lukketid, så husene får deres helstøbte udtryk tilbage.

Tyverisikring

Det bliver mere og mere almindeligt at sikre sin butik mod indbrud ved brug af store gitre eller panserglas i udstillingsvinduet. Spørgsmålet er, om vi vil acceptere, at vores butiksgader efter mørkets frembrud bliver omdannet til at ligne rene fængselsceller. Man bør i den forbindelse overveje, hvilken form for tyverisikring der er mindst skæmmende i gadebilledet efter lukketid.

Som butiksindehaver er man som udgangspunkt interesseret i, at butiksfacaden fremstår så smuk som muligt. Her vil den mindst skæmmende løsning på tyverisikring være et elektronisk system, der let kan indpasses i alle butikker. Anvendelse af gitter er en mere dominerende løsning og bør derfor tilpasses vinduesopdelingen og opsættes indefra i vinduesnichen.

Udvendig sikring skal kunne monteres i vinduesfalsen og må ikke gå ud over facadeflugten. Den skal kunne fjernes i dagtimerne.

Tyverisikringen bør som udgangspunkt udformes på en sådan måde, at den underordner sig og respekterer hele facadens udformning.

I grove „rambuk“- tilfælde kan det være nødvendigt at opsætte pullerter eller plantekasser foran butiksvinduer, såfremt der er mulighed for det mht. fodgængertrafik o.l.

Antenner og teknik

For tiden opsættes der et voksende antal parabolantennener på byens facader. Parabolantennenerne er ofte dominerende i gadebilledet og skæmmer det samlede bybillede. Parabolerne har en størrelse og ofte en placering, der dækker over vigtige bygningsdetaljer, og der bør derfor overvejes andre placeringer og gerne en begrænsning af antal af opsatte paraboler. Måske kan flere ejendommers paraboler samles et sted, eller man bør overveje tilslutning til hybridnet eller andet fællesantenneanlæg. Solfangere og ventilationsanlæg bør også underordne sig bygningernes arkitektur og placeres hensigtsmæssigt i forhold til oplevelse og anvendelse. Ventilationsanlæg og anden teknik kan med fordel anbringes inde i bygningerne evt. i eksisterende skorstene eller på gårdsiden af bygningen

Elegant markiseløsning.

Flot overdækning.

Veltilpassede markiser og skiltning i overensstemmelse med husets arkitektur.

§7 Lokalplanens bestemmelser om detaljer (zone 1)

Baldakiner og markiser

- 7.1 Der må ikke opsætte faste baldakiner.
- 7.2 Markiser skal tilpasses facaden.
- 7.3 Ved renovering skal baldakiner nedtages.
- 7.4 Markisens dug skal være refleksfrit lærred eller lignende refleksfrit materiale og kunne trækkes ind efter lukketid.
- 7.5 Markisens fremspring fra facaden må max. være 1,8 m og skal holde en vandret afstand til kørebane på minimum 1 m. Fra kantsten til underkant af markise skal der være min. 2,2 m målt lodret.

Tyverisikring

- 7.6 Sikringsgitter skal placeres indvendigt, således at de respekterer butikkens facade, tilpasset vinduets/dørens bredde og ikke skjuler vinduesudstillingen. Udformningen skal være i harmoni med husets facade og gadens øvrige udstyr.

Antenner

- 7.7 Antenner og paraboler må ikke være synlige fra gaden.
- 7.8 Paraboler må i størrelse, ydre fremtræden og placering ikke virke skæmmende. Paraboler med en diameter mindre end 1m kan uden kommunalbestyrelsens tilladelse opsættes, hvor den ikke er synlig fra offentlig vej.

Teknik

- 7.9 Ventilationsanlæg anbringes inde i bygningen. F.eks. bør det forsøges at føre kanalerne i de eksisterende skorstene. Dog kan ventilationskanalerne føres på gårdsiden. Kanalen føres lodret og må ikke trækkes udvendig langs taget.
- 7.10 Ventilation med udgang på tag indbygges i tagkonstruktionen eller etableres skjult.
- 7.11 Placering af solfangere og solceller på skrå tage skal ske mod gårdsiden. I de tilfælde, hvor tagfladen er skjult fra gaden, kan solfangere placeres mod gadesiden. På flade tage placeres solfangere og solceller således, at de ikke er synlige fra gadesiden.

Flag

- 7.12 Faneskilte og permanente bannere over flere etager på facaden opsættes kun ved kulturelle institutioner
- 7.13 På flagstænger opsat på facaden må der ikke flages med reklameflag, heller ikke under udsalg.

SKILTE

Facadeskilte

Skiltene's vigtigste funktion er at informere borgerne om butikkens art og beliggenhed. Samtidig understreger de et levende og afvekslende bymiljø og giver identitet til den enkelte butik. Ønsket om at tiltrække sig opmærksomhed er stor, og ofte forsvinder informationen i en skov af skilte, der ikke alene forvirrer, men ofte dækker over vigtige bygningsdetaljer og skæmmer gadebilledet. For at undgå disse situationer bør man begrænse antallet af skilte og samtidig tilpasse den nødvendige skiltning til bygningsfacaden og netop den arkitektur, skiltet opsættes på. I mange situationer vil dette være med til at give den enkelte butik et positivt image, der udstråler kvalitet, og skabe handeleggader, der i sig selv er attraktioner.

Bygningens arkitektur respekteres bedst ved opsætning af skilte, der er opdelt i mindre enheder i harmoni med bygningens rytme og facadeinddeling, og ved at undgå store vandrette pladeskilte, der visuelt skærer bygningen over i to halvdele. Lodret skiltning må ikke stikke op over vinduesoverkanterne, dække vandrette gesimser eller bånd o.lign. Skiltning på murpiller skal være smallere end selve murpillen, så skiltet ikke dækker hele murfladen.

Før opsætning af skilte bør man overveje behovet for skiltningen. Hvem der skal se skiltet, og fra hvilken afstand det skal ses. Størrelsen på skiltet, typografi og farvevalg og evt. brug af logo har stor betydning for læseligheden. Det er vigtigt, at teksten er tydelig og grafisk smuk, og at farvevalget er afstemt i forhold til selve bygningen. Skiltning malet direkte på facade eller udstillingsvindue er ofte en smuk løsning. Mindre pladeskilte, løse bogstaver og bøjede neonbogstaver kan, tilpasset de rigtige bygninger, være en elegant løsning. Bogstavshøjder af 20-30 cm vil ofte være en rimelig højde, men den endelige beslutning er afhængig af den enkelte bygnings arkitektur og farve.

Voldsom skiltning og manglende underetage....

Tilfældig placerede skilte skæmmer gadebilledet.

Gode skilteløsninger.

Facadebelysning

- 7.14** Belysning må ikke være til gene for omgivelserne og skal afstemmes efter gadebelysningen og det naturlige nattelys.
- 7.15** Belysningen udføres jævn, dæmpet og tilpasset facadens farve og karakter.
- 7.16** Spotlamper og armaturer til belysning af skilte skal være spinkle og udført i materialer eller farver, der er neutrale i forhold til facaden. Lys fra spotlamper skal være i hvide nuancer. Belysning skal være blændfri og må ikke være til gene for fodgængere, trafikanter eller naboer.

En voldsom skiltning kan i nogle tilfælde have sin berettigelse.

Udstilling samt flag og skilte giver uoverskueligt og rodet indtryk.

§ 8 Lokalplanens bestemmelser om skiltning (alle zoner)

Facadeskilte og udhængskilte

- 8.1** Skiltning skal fremtræde enkel, informativ og skal i omfang, udformning og farve tilpasses bygningens størrelse, fagdeling og det samlede gadebillede. Overfladen på skiltene må ikke være blank eller spejlende.
- 8.2** Pladeskilte placeres, så de ikke føres hen over porte, opgange og ejendomsskel. Deres placering og størrelse må ikke gennemskære bygningens over- og underetage.
- 8.3** Skilte på murpiller udføres i en størrelse, så de ikke dækker hele murpillens bredde og får karakter af facadebeklædning.
- 8.4** Placering af flere skilte fra samme eller forskellige virksomheder på samme facade skal samordnes, så der opnås en helhedsvirkning.
- 8.5** Skiltning skal være placeret i stueetagen på forretningens hovedfacade og holdes fri af vinduer, døre, gesimser, søjler og anden facadeudsmykning. Der skal holdes afstand fra skiltning til underkant af vindue på 1. sal.
- 8.6** Der må kun placeres ét udhængsskilt for hver forretning. Byrådet kan dog tillade flere skilte, f.eks. ved særligt lange facader eller ved hjørnebutik. I særlige tilfælde kan der tillades skilte for flere hovedprodukter, såfremt der er tale om flere forretninger inden for samme virksomhed, f.eks. bilforhandlere. Dog forudsættes, at skiltningen samordnes, og at antallet af skilte er i harmoni med det omgivende.
- 8.7** Som hovedregel skiltes ikke over stueetagen. Undtaget er dog ejendomme med erhverv på 1. sal og opefter. Her placeres diskret skiltning i et eller flere af lejemålets vinduer eller på facaden.

Udhængsskilte

Udhængsskilte er en traditionel og iøjnefaldende skiltning og er især velegnet til opsætning i sidegader til større strøggader.

Ved udformning af udhængsskilte er det kun fantasien, der sætter grænser. Før i tiden var det de gamle laugskilte med kringlen, frisørspiralen, det forgylte oksehoved og støvlen, der med sin fint forenklede brug af symboler orienterede folk i gaden. Også nutidens udhængsskilte kan med fordel udformes med samme symbolværdi. Mange butikker, banker og organisationer har designet logoer, der meget let lader sig omsætte i udhængsskilte og kan fungere som rene signaler, der fortæller om en funktion.

Antallet og størrelsen af udhængsskilte bør være begrænset, således at effekten ikke svækkes og bymiljøet respekteres.

Gode og informative eksempler på udhængsskilte i ny og gammel stil.

Lysskilte

Lysskilte kan både være et facadeskilt og et udhængsskilt. Det er væsentligt, at skiltet kan fungere uden at virke blændende på trafikanter og beboere. Lysskilte udformet som kasser virker som regel skæmmende, men udformes lysskiltet f.eks. i neonrørsbogstaver eller som symboler med lys i, kan disse i dagtimerne fremtræde diskret og elegant samtidig med, at de i mørke kan signalere et muntert og livligt indhold. Et smukt skilt har en dæmpet belysning, hvor det er skilte-teksten eller logoet, der lyser.

Henvisningsskilte

Henvisningsskilte anvendes, hvis en forretning eller en virksomhed ikke har direkte adgang fra gaden eller er beliggende i 1. sals højde. Skiltet kan opsættes ved den indgang, der fører ind til den enkelte virksomhed, på facaden eller på virksomhedens parkeringsplads og i en udformning, der er tilpasset bygningsfacaden.

Anvendelsen af klapskilte/A-skilte er ofte til gene for fodgængere og er med til at give et rodet indtryk af en handelsegade og bør derfor begrænses til et enkelt skilt for hver butik.

- 8.8** I zone 1 og 2 må skiltebogstaver på facaden max. være 35 cm høje og skilteflader maks. 50 cm høje. I særlige tilfælde kan kommunalbestyrelsen tillade større højde på skiltningen. Dog forudsættes, at skiltningen er i harmoni med bygningens arkitektur, indpasset i bybilledet og ikke til gene for naboen.
- 8.9** Skilte opsat på facader i zone 3 skal godkendes af kommunalbestyrelsen.
- 8.10** Farvede bånd, plader, kasser og lignende tillades ikke, medmindre det er en del af den oprindelige arkitektur.
- 8.11** Der må kun skiltes med firmanavn, logo og/eller symbol på produkt som primær skiltning.
- 8.12** Udstillingsvinduer skal have karakter af udstillingsarealer og må ikke tilklistres og blændes med reklamer eller afdækningsfolie.
- 8.13** I zone 1 må udhængsskilte ikke overstige 0,60 m² og ydersiden af skiltet må have en afstand på max. 1 m fra facaden.
- 8.14** I zone 2 må udhængsskilte ikke overstige 1 m².

Lysskilte

- 8.15** Lysskilte med gennemskinnelig baggrund må almindeligvis ikke anvendes. Kun tekst og logo må være indvendigt belyst. Lysskilte udføres uden løbende eller blinkende effekter, der virker generende i gadebilledet.
- 8.16** På skrå tage placeres reklamen så lavt, at taget danner baggrund. Tagskiltets bærende konstruktion, bogstaver og eventuelle billede skal være gennembrudt, således at skiltet syner mindst muligt i dagtimerne, og således at bygningsprofilen ikke sløres.

Gadeudstilling

Vareudstilling på gaden er ligeledes generende i gadebilledet både trafikalt og visuelt. Udstilling af køleskabe og vaskemaskiner er fremmede elementer i gadebilledet. Der er samtidig en tendens til, at der sættes mere og mere op i gaden og ofte i tarvelige kurve og stativer. Nogle steder arbejdes der på at skabe en smuk udstilling, der signalerer butikkens image, og hvor stativer og hylder er smukt udarbejdet og tilpasset gadebilledet - og i begrænset mængde.

Den voldsomme skiltning blokerer næsten for gående færdsel.

Forløbet i vandbassinerne bliver brudt af skiltningen.

Gadeudstilling og fritstående reklame skilte
8.17 Vareudstilling i stativer og salgsvogne skal begrænses. Vedrørende opstilling af fritstående skilte og vareudstilling henvises der til „Regulativ for fodgængerarealer og stilleveje i Sønderborg City“.

8.18 Der må opsættes et henvisningsskilt ved den dør eller port, der fører ind til en virksomhed beliggende over stueplan, i baghuset eller gårdbebyggelse. Skilte i maksimal størrelse 21 x 30 cm kan opsættes uden tilladelse. Firmaer, der er placeret på andre etager end stueetagen, må kun anvende henvisningsskilte i stueetagen.

8.19 I zone 2 må henvisningstavler eller standerprisskilte maksimalt være 1,5 m høje. Der må opsættes en henvisningstavle/standerprisskilt pr. butik, og de skal opsættes på eget grundstykke eller egen del af udstillingszone. Kommunalbestyrelsen vurderer skiltning i den konkrete sag i forhold til det omgivende.

8.20 Der kan tillades max. 2 indpileskilte pr. indkørsel med en maksimal højde på 75 cm over terræn til skiltets overkant.

8.21 I zone 2 må fritstående skilte udformet som galgeskilt eller logomast/pylon udføres med en maksimal højde på 2 m over terræn til skiltets overkant og placeres 2,5 m fra skel og vej. Skiltebredden skal i proportion tilpasses skiltehøjden i forholdet ca. 10:3. Der må opsættes et skilt for hver virksomhed.

8.22 I zone 3 må fritstående skilte udformet som galgeskilte eller logomast/pylon udføres med en maksimal højde på 5 m målt fra terræn til skiltets overkant. Højden må ikke overskride facadehøjden og må ikke placeres nærmere end 2,5 m fra nabo skel og vej. Udformningen, herunder fastlæggelse af areal til højere fritstående skilte/pyloner, skal ske efter kommunalbestyrelsens godkendelse/anvisning. Skiltebredden skal i proportion tilpasses skiltehøjden i forholdet ca. 10:3.

8.23 Fritstående logoskilt/standardprisskilt samordnes i et skilt for den enkelte virksomhed.

8.24 I zone 3 kan der til hver virksomhed tillades opsat ét højere fritstående skilt eller pylon med en max højde 5 m. Hvis virksomheden ligger på en hjørnegrund, må der opsættes to pyloner/højere fritstående skilt.

Skiltene her kan let samordnes i et skilt, hvorved arealet vil fremstå mere velordnet.

Fritstående skilte

Langs indfaldsvejene og i industrikvartererne er der øget brug af skiltning. Mange store virksomheder, benzintanke, byggemarkeder og bilforhandlere vælger at placere sig langs indfaldsvejene med det resultat, at det går hen og bliver en uskøn og rodet oplevelse at ankomme til en by, fordi alle virksomhederne prøver at overgå hinanden i skiltning og flagstænger.

Både langs indfaldsvejene og i industrikvartererne vil det med fordel kunne lade sig gøre at samordne skiltningen, således at man opnår en større overskuelighed i de mange tilbud og samtidig en overskuelighed i vejforløb og landskab.

Derudover opfordres virksomheder langs indfaldsvejene og i industrikvartererne til ved udtryk i arkitektur og materialevalg at markere sig i bybilledet, således at arkitekturen bliver et skilt i sig selv.

Skiltning i forbindelse med byggepladser bør ligeledes samordnes i størrelse og farve og indpasses i bybilledet.

Manglende samordning af skilte giver et rodet udseende.

Eksempel på arkitektur, der kan give identitet til en virksomhed.

Enkel og flot løsning på samordning af skiltning.

Kedelig og diffus skiltning.

Andre skiltetyper

Fritliggende gavle er fristende reklameflader, men er ofte med til at udviske bygningerne og forvirre den øvrige information i byen.

Gavlreklamer skal derfor begrænses. Derimod kan en kunstnerisk udsmykning af en gavl være berigende i bybilledet.

Reklameflag, bannere m.m. bør kun anvendes i begrænset omfang.

Bannere på tværs af gaden eller langs facaden kan kun forekomme ved særlige lejligheder.

Grupperinger af flagstænger ses oftere og oftere i gadebilledet. Som hovedregel hører de kun hjemme i industrikvartererne og langs indfaldsvejene, hvor der er god plads.

Nogle firmaer har mod betaling købt sig reklameplads på andre typer forretninger ved sponsorskiltning. Derudover er der opstået nye former for skiltning så som „signboards“ (skiltetype med hurtigt skiftende billedskift med reklamer) og „billboards“ (plakattavler af meget store størrelser 2,5 x 3,0 m eller større)

Disse former for skiltning er meget dominerende og skæmmende i forhold til det samlede bybillede og det omgivende landskab.

Voldsomt mange flag for én butik.

Billboards

- 8.25** Billboards kan tillades opsat i zone 3 i industri- og erhvervsområder, ved større parkeringspladser og benzinstationer, i gangtunneler, viadukter og i forbindelse med jernbanearealer efter kommunalbestyrelsens godkendelse.

Gavlskilte

- 8.26** Gavlskiltning godkendes kun som logo, hvor skiltning på facade ikke er mulig, eller hvor gavlskiltning kan være et godt supplement til en enkel facadeskiltning og have en dekorativ effekt, og hvor den i øvrigt ikke virker forstyrrende i sammenhæng med det omgivende miljø.
Gavlskiltning må kun opsættes inden for forretningsfacadens højde.

I enkelte tilfælde kan en gavl-skiltning med reklame have en charmerende virkning.

Simpelt og informativt skilt.

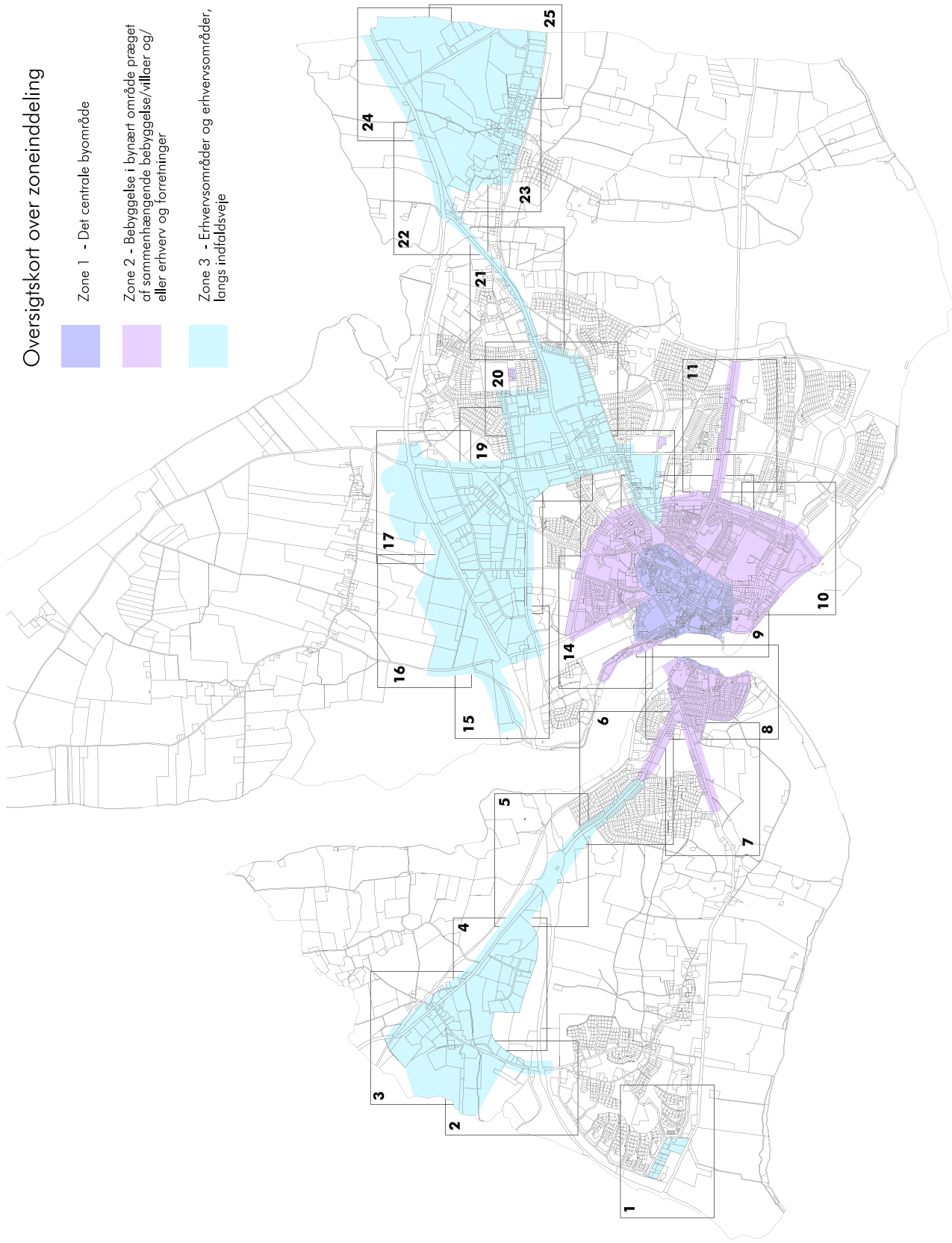
Andre skiltetyper

- 8.27** Kunstnerisk udsmykning af gavle og facader kan kun ske efter tilladelse fra kommunalbestyrelsen
- 8.28** Der tillades alternativ skiltning, hvor skiltningen kan tilpasses bygningens arkitektur og indpasses i bybilledet efter kommunalbestyrelsens vurdering.
- 8.29** Der må ikke opsættes laserlysskilte.
- 8.30** I zone 2 må der opsættes én flagstang på terræn til hver virksomhed for hver afsluttede 25 m facade. Hvis virksomhedens længde giver mulighed for flere flagstænger kan de evt. samles i flaggrupper. Flagstangshøjden må udgøre max.10 m.
- 8.31** Hvor der ikke er særlige bestemmelser, der regulerer placeringen, placeres flagstænger mindst 2,5 m fra skel mod vej.
- 8.32** I zone 3 kan der til hver virksomhed tillades opsat max. 3 flagstænger. Flagstængerne kan placeres i en gruppe i en afstand af mindst 5 m fra vejskel og i en højde af max. 12 m.
- 8.33** Flagstørrelsen skal i proportioner tilpasses flagstangshøjden og være af alm. flagmateriale så som lærred eller nylon, der kan blafre løst i vinden .

Oversigtskort over zoneinddeling

- Zone 1 - Det centrale byområde
- Zone 2 - Bebyggelse i bynært område præget af sammenhængende bebyggelse/villaer og/eller erhverv og forretninger
- Zone 3 - Erhvervsområder og erhvervsområder, langs indfaldsveje

Sønderborg Kommune
Plan- og Teknikforvaltningen
Rådhusstorvet 10
6400 Sønderborg

Delvis ophævelse af lokalplan 0-0112 for skilte og facader

Sønderborg Kommune har vedtaget lokalplan 4.10-12 for Porten til Sønderborg. Lokalplanen træder i kræft den 20.marts 2013 og er inberettet til Plansystem.dk med PlanID: 1909355

Dette medfører en delvis ophævelse af lokalplan 0-0112 for Skilte og facader.

Lokalplan 0-0112 ophæves for matrikelnumrene: 1858, 1858a, 1858b, 1858c Dybbøl ejerlav.

Sønderborg Kommune

Plan

Rådhusvej 10

6400 Sønderborg

T 8872 6400

F 8872 6402

post@sonderborg.dk

www.sonderborgkommune.dk

version 2.0

Delvis ophævelse af temalokalplan nr. 0-0112 for skilte og facader i Sønderborg

Sønderborg Kommune har vedtaget lokalplan nr. 4.2-17 for et Centerområde ved Alsgade/Møllebakken i Sønderborg. Lokalplanen træder i kraft den 12. juli 2017 og er indberettet til Plandata.dk med PlanID: 3526227.

Dette medfører en delvis ophævelse af temalokalplan nr. 0-0112 for skilte og facader i Sønderborg.

Temalokalplan nr. 0-0112 ophæves for matrikel nr. 1044 og del af matrikel nr. 7000bl Sønderborg ejerlav, Sønderborg samt alle matrikler som udstykkes inden for lokalplanområde 4.2-17 efter den 12. juni 2017.

By og Landskab

Sønderborg Kommune
Lille Rådhusgade 7
6400 Sønderborg

T 88 72 40 72

by-landskab@sonderborg.dk
www.sonderborgkommune.dk

27-11-2018
17/23605

Delvis ophævelse af temalokalplan nr. 0-0112 for skilte og facader i Sønderborg

Sønderborg Kommune har vedtaget lokalplan nr. 4.6-8 for et nyt butiksområde ved Center Øst i Sønderborg. Lokalplanen træder i kraft den 30. august 2018 og er indberettet til Plandata.dk med PlanID: 9424375.

Dette medfører en delvis ophævelse af temalokalplan nr. 0-0112 for skilte og facader i Sønderborg.

Temalokalplan nr. 0-0112 ophæves for matriklerne nr. 440^a, 440^b og 603 alle af Sundsmark, Ulkebøl ejerlav og matriklerne nr. 5025, 5260^a, 5260^b, 5260^c, 5260^d, 5260^e, 5260^f, 5262, 5265, 5311, 5315, 5683 alle af Sønderborg ejerlav, Sønderborg samt alle matrikler som udstykkes inden for lokalplanområdet 4.6-8 efter den 30. august 2018.

By og Landskab

Sønderborg Kommune
Lille Rådhusgade 7
6400 Sønderborg

T 88 72 40 72

by-landskab@sonderborg.dk
www.sonderborgkommune.dk

27-11-2018
18/37711

Delvis ophævelse af temalokalplan nr. 0-0112 for skilte og facader i Sønderborg

Sønderborg Kommune har vedtaget lokalplan nr. 4.1-8 for hotel, restaurant og boliger på Lille Rådhusgade i Sønderborg. Lokalplanen træder i kraft den 02. april 2019 og er indberettet til Plandata.dk med PlanID: 9544138.

Dette medfører en delvis ophævelse af temalokalplan nr. 0-0112 for skilte og facader i Sønderborg.

Temalokalplan nr. 0-0112 ophæves for den del af matrikel nr. 520 og som er omfattet af lokalplan nr. 4.1-8, og hele matrikel nr. 351 begge af Sønderborg ejerlav, Sønderborg samt alle matrikler som udstykses indenfor området efter den 02. april 2019.

By og Landskab

Sønderborg Kommune
Lille Rådhusgade 7
6400 Sønderborg

T 88 72 40 72

by-landskab@sonderborg.dk
www.sonderborgkommune.dk

02-04-2019
18/55909

Delvis ophævelse af lokalplan 0-0112 for Skilte og facader

Sønderborg Kommune har vedtaget lokalplan 4.4-5 for område mellem Sundsmarkvej og Vølundsgade, Sønderborg. Lokalplanen træder i kraft den 26. april 2019 og er indberettet til Plandata.dk med Plan ID: 9514966.

Dette medfører en delvis ophævelse af lokalplan 0-0112 for Skilte og facader.

Lokalplan 0-0112 ophæves for matrikel nr. 2995 Sønderborg Ejerlav.

By og Landskab

Sønderborg Kommune

Lille Rådhusgade 7

6400 Sønderborg

T 88 72 40 72

by-landskab@sonderborg.dk

www.sonderborgkommune.dk

26-04-2019

18/59346

Delvis ophævelse af temalokalplan nr. 0-0112 for skilte og facader i Sønderborg

Sønderborg Kommune har vedtaget lokalplan nr. 4.7-3 for tæt-lav boliger ved Pytgade i Vollerup. Lokalplanen træder i kraft den 9. oktober 2019 og er indberettet til Plandata.dk med PlanID: 9580854.

Dette medfører en delvis ophævelse af temalokalplan nr. 0-0112 for skilte og facader i Sønderborg.

Temalokalplan nr. 0-0112 ophæves for matr.nr. 252 Vollerup, Ulkebøl samt alle matrikler som udstykkes inden for området efter den 9. oktober 2019.

By og Landskab

Sønderborg Kommune
Lille Rådhusgade 7
6400 Sønderborg

T 88 72 40 72

by-landskab@sonderborg.dk
www.sonderborgkommune.dk

09-10-2019
19/43809

Delvis ophævelse af lokalplan nr. 0-0112 Skilte og Facader i Sønderborg

Sønderborg Kommune har vedtaget lokalplan nr. 4.6-9 for centerområde ved Augustenborg Landevej, Sønderborg. Lokalplanen træder i kraft den 20. december 2019 og er indberettet til Plandata.dk med PlanID: 9606205.

Dette medfører en delvis ophævelse af lokalplan nr. 0-0112 Skilte og Facader i Sønderborg.

Lokalplan 0-0112 ophæves for matrikel nr. 458 Sundsmark, Ulkebøl Ejerlav samt alle matrikler som udstykses inden for lokalplanområdet 4.6-9 efter den 20. december 2019.

By og Landskab

Sønderborg Kommune
Lille Rådhusgade 7
6400 Sønderborg

T 88 72 40 72

by-landskab@sonderborg.dk
www.sonderborgkommune.dk

20-12-2019
19/30864

Delvis ophævelse af temalokalplan 0-0112

Sønderborg kommune har vedtaget lokalplan 4.2-22 *Kongebrohuset – etageboliger ved Nørre Havnegade i Sønderborg*. Lokalplanen træder i kraft den 28. maj 2020 og er indberettet til Plandata.dk med PlanID: 9675296.

Dette medfører en delvis ophævelse af temalokalplan 0-0112 for skilte og facader i Sønderborg.

Temalokalplan 0-0112 ophæves for en del af matr.nr. 5557, 5601e, 5601k og 7000au Sønderborg, samt alle matrikler som udstykkes inden for lokalplanområdet 4.2-22 efter den 28. maj 2020.

By og Landskab

Sønderborg Kommune
Lille Rådhusgade 7
6400 Sønderborg

T 88 72 40 72

by-landskab@sonderborg.dk
www.sonderborgkommune.dk

03-06-2020
20/6934

Delvis ophævelse af temalokalplan 0-0112 Skilte og facader

Sønderborg Kommune har vedtaget lokalplan 4.1-7 *Sønderborg bymidte*. Lokalplanen træder i kraft den 28. oktober 2021 og er indberettet til Plandata.dk med PlanID: 9580853.

Dette medfører en delvis ophævelse af temalokalplan 0-0112 *Skilte og facader*.

Temalokalplan 0-0112 ophæves for hele eller dele af følgende matrikler (ejerlav: Sønderborg):

75	271	511	846	1626
76	299	512	847	1627
77	307	513	848	1635
84	310	514	849	1686
86	325	520	875	1751
87	329	528	880	1794
101	331	529	891	1950
109	336	535	900	1951
112	339	537	901	1967
113	340	543	908	1974
115	349	545	909	1975
123	350	548	920	1996
126	355	553	921	2056
129	362	556	925	2120
131	364	569	929	2233
132	366	594	930	2241
135	367	602	935	2311
138	369	611	942	2325
140	370	612	955	2380
141	377	613	958	2389
143	380	615	967	2428
160	389	628	968	2441

By og Landskab

Sønderborg Kommune
Rådhusvej 10
6400 Sønderborg
T: 88 72 40 72

by-landskab@sonderborg.dk
www.sonderborgkommune.dk

01-11-2021
21/30920

161	394	636	969	2442
163	401	637	973	2443
164	402	638	974	2803
165	403	644	975	2920
168	404a	652	977	3293
180	404b	655	1026	3399
184	406	658	1030	3733
185	408	659	1031	4376
189	409	660	1039	4898
191	413	665	1056	4917
198	414	669	1063	4927
203	416	685	1064	4993
207	417	687	1065	5099
215	419	692	1066	5100
222	425	693	1067	5161
223	431	696	1068	5162
225a	432	701	1084	5180
225b	438	702	1105	5194
226	440	722	1116	5293
230	454	732	1127	5330
231	462	754	1145	5345
234	463	764	1173	5444
237	466	777	1252	5546
238	468	778	1330	5614
245	471	779	1339	5657
246	475	780	1399	5686
252	476	788	1499	7000cm
255	481	790	1520	7000n
256	484	792	1522	7000r
257	486	805	1535	7000s
259	487	806	1553	7000v
265	508	815	1572	7000x
268	509	825	1599	7000y
270	510	829	1618	7000z

Delvis ophævelse af temalokalplan 0-0112 for skilte og facader i Sønderborg

Sønderborg Kommune har vedtaget lokalplan 4.2-28 *Tæt-lav boliger på Sundquistsgade, Sønderborg*. Lokalplanen træder i kraft den 26. august 2022 og er indberettet til Plandata.dk med PlanID: 10907187.

Dette medfører en delvis ophævelse af temalokalplan 0-0112 *Skilte og facader i Sønderborg*.

Temalokalplan 0-0112 ophæves for matr.nr. 5502 Sønderborg.

By & Landskab

Sønderborg Kommune
Rådhusvej 10
6400 Sønderborg
T: 88 72 40 72

by-landskab@sonderborg.dk
www.sonderborgkommune.dk

26-08-2022
21/14554

Delvis ophævelse af temalokalplan 0-0112 Skilte og facader

Sønderborg Kommune har vedtaget lokalplan 4.2-24 Kurhuskoven ved Hertug Hans Vej, Sønderborg. Lokalplanen træder i kraft den 6. maj 2022 og er indberettet til Plansystem.dk med PlanID: 10822503.

Dette medfører en delvis ophævelse af temalokalplan 0-0112 Skilte og facader.

Temalokalplan 0-0112 Skilte og facader ophæves for hele matr. nr. 5125, 5126, 5603, 3711, Sønderborg samt dele af matr. nr. 7000æ, 7000ai, 5023, og 5496.

By og Landskab

Sønderborg Kommune
Rådhusvej 10
6400 Sønderborg
T: 88 72 64 00

E: post@sonderborg.dk
W: sonderborgkommune.dk

06-05-2022
21/30956

Delvis ophævelse af temalokalplan 0-0112 Skilte og facader

Sønderborg Kommune har vedtaget lokalplan 4.5-3 Boligområde på Nørager og i forlængelse af Morsøvej og Vendsysselvej, Sønderborg. Lokalplanen træder i kraft den 2. december 2022 og er indberettet til Plandata.dk med PlanID: 11126651.

Dette medfører en delvis ophævelse af temalokalplan 0-0112 Skilte og facader.

Temalokalplan 0-0112 ophæves for en del af matr. 4817 Sønderborg.

By og Landskab

Sønderborg Kommune
Rådhusvej 10
6400 Sønderborg
T: 88 72 40 72

by-landskab@sonderborg.dk
www.sonderborgkommune.dk

01-12-2022
22/76088
KS: xxxx